

stichting **mens op aarde**
jaarverslag 2020

Stichting Mens op Aarde

Sneeuwbalstraat 95
2565VX Den Haag
www.mens-op-aarde.org

Inhoud

Samenvatting.....	1
1. Organisatie.....	1
2. Verslag.....	2
Van het bestuur.....	2
Project De Reizende Bioscoop van Canudos.....	2
3. De toekomst.....	4
4. Toelichting jaarrekening.....	4

Samenvatting

Dit is het vierde jaarverslag van Stichting Mens op Aarde, opgericht op 30 maart 2017.

Stichting Mens op Aarde staat voor Kunst die verbinding en vertrouwen tussen mensen versterkt en daarmee werkt aan het overbruggen van maatschappelijke kloven. Kunst die zich bewust is van haar helende potentieel op mens en maatschappij, en dat potentieel zo breed mogelijk probeert te benutten. Kunst die nieuwsgierig is en nieuwsgierig maakt. En die zichzelf financieel mogelijk maakt door te schudden aan de gangbare ideeën over hoe kunst en economie zich tot elkaar dienen te verhouden.

Ons eerste project –*De Reizende Bioscoop van Canudos*, uitgevoerd door Susanne & Mendel Hardeman-Dick in Brazilië – ging in 2018 van start en zou in mei 2020 afgerond worden. De wereldwijde coronapandemie gooide helaas kort voor de eindstreep roet in het eten, waardoor tot op heden onduidelijk is of en hoe dit project afgerond kan worden. De *crowdfunding campagne* die het project mogelijk maakt liep op de achtergrond door, en ontving nog regelmatig schenkingen.

Dit jaarverslag is besproken en goedgekeurd op de bestuursvergadering van 29 juni 2021, per teleconferentie.

1. Organisatie

Het bestuur van de stichting bestaat eind 2020 uit:

Voorzitter: Hans Bleumink

Penningmeester: Siri Olesen

Secretaris: Sylvia Panhuse

De boekhouding wordt gedaan door Jan de Vries.

De stichting kreeg het cultureel ANBI-status toegekend door de Belastingdienst, en publiceert jaarlijks haar jaarverslag online op www.mens-op-aarde.org

Overige gegevens

RSIN: 8574 65 727

Bankrekening: Triodosbank, IBAN: NL84 TRIO 0338 5960 38

Postadres: Sneeuwbalstraat 95, 2565VX Den Haag

Email: info@mens-op-aarde.org

2. Verslag

Van het bestuur

De stichting werd op 30 maart 2017 opgericht. Diezelfde dag werd ook het beleidsplan van de stichting voor de jaren 2017-2019 door het bestuur vastgesteld. Omdat het project *De Reizende Bioscoop van Canudos* een jaar later begon dan oorspronkelijk gepland, en vervolgens vanwege de coronacrisis stil kwam te liggen, besloot het bestuur dit beleidsplan te behouden tot en met 2021.

De activiteiten van het bestuur waren er voor het grootste deel op gericht om het project *De Reizende Bioscoop van Canudos* mogelijk te maken.

Project De Reizende Bioscoop van Canudos

2020 was voor het project in Canudos een jaar van grote pieken en dalen, nieuw leiderschap en het begin van een herijking van de doelen, vanuit de jongeren zelf. Dan komt corona en stort alles in een lange winterslaap. Als het team voorzichtig weer opkrabbelt, nu geheel onder eigen leiding, blijkt er zoveel veranderd te zijn dat er een volledig nieuwe aanpak gevonden moet worden.

In januari 2020 kondigde Débora aan dat ze het project zou verlaten. Zij was in juni 2019 samen met Delma door de deelnemers van het project gekozen voor het bestuur van de vereniging die het project in Canudos draagt. Haar vertrek kwam niet uit de lucht vallen. Al langere tijd was duidelijk dat ze veel minder geschikt was voor haar taken dan iedereen had gedacht. In haar dagelijks functioneren toonde ze een totaal gebrek aan focus, dat overvloedige op andere deelnemers, die één voor één begonnen af te haken. Activiteiten verzandden, de communicatie was zeer gebrekkig. Dat leidde tot frictie tussen haar en Delma. Tegelijk zag Delma het niet zitten om zonder Débora verder te gaan, want geen van de andere deelnemers leek bereid te zijn om de kar mee te trekken.

Mendel was al in september 2019 begonnen zijn rol als projectleider aan Débora en Delma over te dragen. Hij trok de kar niet meer zelf, maar liep er naast, met raad en daad. Door dit consequent te doen, ontstond bewust ook het risico dat het project zou stranden door gebrek aan inzet van de deelnemers. Daarover wilde Mendel graag duidelijkheid hebben, vóórdat hij naar Nederland terug zou keren.

Ons project had allerlei dingen bereikt en betekend, voor heel veel mensen. Het kon nu twee kanten opgaan: óf we zouden een duurzaam voortbestaand initiatief achterlaten, met een toekomst die uit henzelf kwam, waarin nog veel meer kon worden bereikt. Óf het zou een prachtige herinnering worden, die ze voor de rest van hun leven zouden koesteren.

Débora's vertrek viel samen met een workshop, gegeven door Camila Rigo en twee van haar collega's, die op uitnodiging van Mendel speciaal hiervoor uit São Paulo kwamen. Zij werkten met groepsdynamiek, gespreksvormen en conflictoplossing, gebaseerd op Deep Democracy. De deelnemers leerden gesprekken op te zetten met ruimte voor alles wat erom vroeg uitgesproken te worden - ook de dingen die men diep in zichzelf wegdrukte - met als doel tot meer helderheid te komen. Wat willen we nou eigenlijk met dit project bereiken? En willen we dat wel écht? Hoe kunnen we het dan samen aanpakken?

De trainers, die dit werk vrijwillig kwamen doen, toonden zoveel inzet en overgave, dat de vierdaagse workshop spontaan zes dagen duurde, zonder onderbreking, tot in de avond van hun vertrek. Hun werk maakte veel los, voor elke deelnemer persoonlijk en ook in de groep als geheel. Toen Débora op dag 2 uit het project stapte begon de groep nog verder te krimpen, en leek het erop dat het project door gebrek aan lokaal leiderschap geen toekomst meer had. Tot op dag 5 Delma opstond en zei dat ze de leiding op zich wilde nemen, samen met Josineide, een jonge, intelligente maar timide vrouw die vlakbij haar woont.

Het bleken twee natuurtalenten te zijn. De workshop had echt iets getransformeerd. Nog geen maand later staat iedereen versteld van de hoeveelheid goede en realistische ideeën die deze twee vrouwen in korte tijd hebben doorgevoerd, met wijsheid en behendigheid, zowel in de omgang met de groep als naar buiten toe. Ze blijken het veel beter te kunnen dan wijzelf - op hun eigen manier, met hun eigen dynamiek en tempo. Dat is een heel ander tempo dan het onze, en veel effectiever.

Ze besluiten een eigen ruimte te huren. Voorin wordt een prachtig beschilderd winkeltje ingericht, dat als etalage dient voor al onze activiteiten; daarachter een kantoor; daar weer achter een keuken en een

slaapkamer voor gasten. De rest van het team - acht jongeren die het weer helemaal zien zitten - is er actief bij betrokken.

Mendel besluit begin maart zijn eigen rol nog verder in te perken, ter voorbereiding op zijn definitieve vertrek, dat gepland staat voor eind mei. De tijd die daardoor vrijkomt wil hij besteden aan het maken van een film over het project. Hij begeleidt het bestuur vanaf de zijlijn, maar de uiteindelijke besluitvorming ligt in hun handen, ook wat betreft het kiezen van hun eigen richting - zelfs als die heel anders blijkt te zijn dan het idee waar we oorspronkelijk mee kwamen. Want wat ons samen ten diepste drijft is de vraag hoe we deze prachtige cultuur, die een verrijking is voor de wereld, van uitsterven kunnen behoeden, kunnen versterken, en ervoor zorgen dat er ook in Canudos een toekomst is voor jongeren die verlangen naar groei in hun leven, zonder hun eigen wortels achter te hoeven laten. Tegelijk neemt de twijfel toe, of een Reizende Bioscoop onder hun eigen leiding wel haalbaar is. Qua zakelijk leiderschap pakken Delma en Josineide de dingen prima aan, maar de schaal die nodig is om in een land als Brazilië een grote tournee te organiseren die ook nog rendabel is, lijkt voor hen erg hoog gegrepen. Als groep staan we daarom open voor betere ideeën.

Delma droomde al van een soort School voor Wijsheid, Volkskunst, Muziek, Traditionele Ambachten en Empowerment, om de cultuur en levenswijze van Canudos levend te houden en met heel Brazilië te delen. Er is hier zoveel rijkdom, en zoveel jonge mensen die deze rijkdom nauwelijks kennen, terwijl de ouderen die de kennis wel hebben nog gewoon rondlopen en hem dolgraag over zouden dragen.

Meteen na de workshop in januari werden Delma en Josineide uitgenodigd voor een vervolgraining in São Paulo, 2.500 km bij Canudos vandaan. Een vijfdaagse onderdompeling voor gesprek facilitatoren, eind maart. Deze training is gericht op het grote bedrijfsleven en onbetaalbaar duur, maar voor hen zou een uitzondering worden gemaakt.

En toen kwam de pandemie.

Binnen een week zag alles er anders uit. Mendel keerde hals over kop terug naar Nederland, omdat het niet goed voelde om in zulke onzekere omstandigheden zo ver van zijn gezin te zijn. Voor overdracht was er nauwelijks tijd. Wel kon er nog een snel afscheid worden georganiseerd - een uitgebreid mid-dageten waarbij alle deelnemers aanwezig waren, op de valreep van Mendels vertrek naar Salvador, waar die nacht zijn vlucht zou vertrekken.

De film over de ervaringen van de afgelopen anderhalf jaar, waar Mendel juist aan zou beginnen, kon niet meer gemaakt worden.

Ook de training van Delma en Josineide in São Paulo werd afgezegd. Alle scholen in Canudos sloten, en sommige dorpen barricadeerden zelfs hun toegangswegen uit angst dat een bezoeker het virus mee zou brengen. Maandenlang lag alles stil. De mogelijkheden om digitaal bijeen te komen zijn in Canudos helaas beperkt: de internetverbinding is meestal te slecht om als groep met elkaar te communiceren. Vanuit Nederland onderhielden Mendel en Susanne wel zeer regelmatig contact met Delma en Josineide. Omdat er geen toerisme meer is, besloten zij na een paar maanden de huur van het pand waar kantoor en winkel gehuisvest waren op te zeggen en alle spullen op te slaan in een berging.

Het najaar

In september begon er weer wat beweging in te komen.

De ALV van de Associação - de vereniging in Canudos - vond plaats via een Whatsapp-groep, en er traden 3 nieuwe leden toe. Één daarvan is Maria da Paixão, een vrouw die wij in 2018 hadden willen vragen als aanvoerster van het project, maar die toen helaas niet kon omdat ze net een vaste baan had gekregen als regionale begeleidster van een aantal coöperaties en verenigingen. Ze woont 30 km bij het dorp Raso vandaan, en tijdens ons verblijf in Canudos hebben we haar maar zelden gezien. Toen Mendel in maart onverwachts vertrok had hij gevraagd of zij Delma en Josineide een beetje zou kunnen begeleiden. Dat deed ze graag en nu is ze dus officieel deel van het team. Daar zijn we heel blij mee.

Daarnaast is er eindelijk een accountant gevonden die de Associação kan bijstaan. Zonder accountant is het vanwege de Braziliaanse bureaucratie en ook de verre afstanden praktisch onmogelijk om aan alle verplichtingen te voldoen - 5 soorten belasting en verschillende registraties, waarvan sommige al een jaar achterliepen. Débora zou namelijk al bij de oprichting een accountant regelen, maar had dat nooit gedaan. Toen zij in Januari uit het project stapte nam Delma het over, wat ertoe leidde dat we nu een zeer geschikte man hebben, die ons tegen zwaar gereduceerd tarief wil helpen. Stichting Mens op Aarde schenkt de Associação het geldbedrag dat tot eind 2021 nodig is om zijn diensten te betalen en aan de overige juridische verplichtingen te voldoen.

Ook kwam Débora weer terug. Officieel was zij nog altijd voorzitter van de Associação: de vergadering waarin haar opvolger verkozen zou worden (Delma als enige kandidaat) stond gepland op 23 maart, toen de lockdown inging, en had dus nooit plaatsgevonden. Ofschoon Débora in januari haar taken had neergelegd, was ze officieel dus nog steeds voorzitter, en kwam nu onverwachts melden dat ze haar taken weer zou oppakken. Delma en Josineide wisten niet goed wat ze hiermee aan moesten: hun vertrouwen in Débora is niet heel groot. Maar officieel kon niemand er iets tegen in brengen, en het is niet Débora's schuld dat haar vervanging nog altijd niet geregeld was. Delma en Josineide hebben haar duidelijk gemaakt dat zij er zelf werk van zal moeten maken om het vertrouwen terug te winnen. Ze besloten haar een kans te geven.

Oorspronkelijk viel de leiding van het project samen met het bestuur van de vereniging. Nu hebben we afgesproken dat er een duidelijke scheidslijn komt:

- de Vereniging is het orgaan dat de uitvoering van het project juridisch mogelijk maakt, en heeft zijn eigen bestuur. Débora is daarvan voorzitter, Delma secretaris.
 - het Project wordt geleid door de mensen die daarvoor zijn aangewezen, nadat ze hun sporen hadden verdiend. Débora valt daar niet onder, en heeft dus geen zeggenschap over het project.
- Daarvoor is het wel cruciaal dat de samenwerking goed loopt. Het bestuur van de Stichting heeft besloten te vertrouwen op het oordeel van Delma en Josineide, en hun vermogen om goed te navigeren in deze situatie.

Plannen voor een eigen thuisbasis

De Braziliaanse economie is door de pandemie behoorlijk ontwricht, en zal dit nog wel een paar jaar blijven. Om onder de huidige omstandigheden het idee van een Reizende Bioscoop weer uit de kast te halen en financieel succesvol te maken, zou een gigantische opgave zijn. We betwijfelen of dit voor onze teamleden de juiste weg is. Daarom komt nu Delma's idee van een soort school voor lokale cultuur des te overtuigender op tafel te liggen.

Er wordt besloten een stuk grond te kopen in het dorp Raso, om een thuisbasis voor het project te bouwen. Tijdens ons verblijf in het dorp Rosário speelde ons huis deze rol, daarna het winkelpand, en sinds daar de huur werd opgezegd was het project "dakloos".

Vlaktbij Delma en Josineide, aan de rand van de dorpskern, werd 3 ha grond gekocht voor R\$ 7.700 = 1.596 euro. Voor het ontwerp van het gebouw is Robson Rodrigues, uit Uauá, gevraagd. Hij bouwt ecologische huizen met natuurlijke en gerecyclede materialen. De kosten van de bouw worden geschat op 7 a 8 duizend euro. Dat geld hebben we nog in kas.

De aankoop van de grond is betaald met een lening van de Stichting aan de Associação. Deze lening zal worden omgezet in een schenking zodra de Associação voldoet aan deze voorwaarden:

- de Associação presenteert binnen een redelijke termijn plannen voor de bestemming die zij deze grond en het gebouw willen geven;
- deze plannen worden door de Stichting goedgekeurd;
- de bouw wordt binnen een redelijke termijn gerealiseerd.

Naast het ontwerp van een gebouw wordt Robson Rodrigues ook gevraagd om Delma en Josineide te helpen het team nieuw leven in te blazen, nu de animo van veel deelnemers is afgevlakt door het lange stilliggen vanwege de pandemie. Het plan is om vanaf januari 2021 als team weer wekelijks bijeen te komen, onder zijn begeleiding.

3. De toekomst

Begin 2021 gaat het team, onder leiding van Delma en Josineide, samen met Robson weer wekelijkse bijeenkomsten organiseren. Zij willen de groep weer opbouwen, en binnen een paar maanden een plan presenteren voor de bouw en het gebruik van een cultureel centrum op de grond die reeds in hun bezit is. Vanwege de coronacrisis en het telkens opnieuw uitroepen van een Lockdown is het niet mogelijk om in te schatten hoe lang dit gaat duren, en of de groep uiteindelijk groot genoeg zal zijn om deze plannen ook daadwerkelijk om te zetten.

4. Toelichting jaarrekening

In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de inkomsten en uitgaven over 2020.

De crowdfunding campagne in Nederland, die via de stichting in 2017 was gestart, ontving ongevraagd ook in 2020 nog verdere schenkingen, met een waarde van 8.800 euro. Daardoor is er 25% meer aan donaties ontvangen dan aanvankelijk begroot, tot een totaal van 78.768 euro. Hierdoor beschikt de stichting nog over een budget van 13.528 euro voor een eventuele herstart van het project. Een deel daarvan (1.596 euro) is reeds uitgeleend aan de Associação, die daarmee het grondstuk heeft gekocht.

Nagenoeg alle uitgaven stonden in het teken van de uitvoering van het project *De Reizende Bioscoop van Canudos*. Een klein deel van de uitgaven is besteed aan stichtings- en administratiekosten. Omdat het team in Canudos nu andere plannen heeft, is besloten *De Reizende Bioscoop van Canudos* per 31 december 2020 als project af te sluiten. De financiële reserve waarmee de stichting het jaar afsluit is bestemd voor de uitvoering van de nieuwe projectplannen dat het team in de loop van 2021 hoopt te presenteren.

Daarnaast ontving de stichting alvast een bedrag van 1.150 euro voor toekomstige projecten. Deze post is apart opgenomen in de balans, als reservering.

Stichting Mens op Aarde
Inkomsten en uitgaven 2020

	<i>Totaal stichting</i>	2020	2019	2018	2017
Inkomsten					
Ontvangen giften en schenkingen	€ 79.827,81	€ 9.950,46	€ 23.268,32	€ 36.498,94	€ 10.110,09
INKOMSTEN TOTAAL	€ 79.827,81	€ 9.950,46	€ 23.268,32	€ 36.498,94	€ 10.110,09
Uitgaven					
Project Canudos					
Canudos: Apparatuur	€ 4.618,43	€ 518,18	€ 741,18	€ 3.208,04	€ 151,03
Canudos: Bureaucratie	€ 2.422,80	€ 1.253,79	€ 233,21	€ 578,92	€ 356,88
Canudos: Crowdfunding	€ 2.050,76	€ 723,98	€ 222,20	€ 1.080,51	€ 24,07
Canudos: Honoraria	€ 20.290,00	€ 2.340,00	€ 13.000,00	€ 4.950,00	-
Canudos: Kantoorkosten	€ 2.903,08	€ 1.079,35	€ 1.268,13	€ 555,60	-
Canudos: Overig	€ 3.668,63	€ 3.191,14	€ 473,16	€ 4,33	-
Canudos: Reiskosten	€ 11.740,53	€ 2.718,59	€ 4.108,03	€ 3.955,85	€ 958,06
Canudos: Training	€ 4.532,65	€ 1.383,43	€ 2.215,25	€ 518,76	€ 415,21
Canudos: Vertoningskosten en overige	€ 10.202,47	€ 2.319,62	€ 7.763,85	€ 119,00	-
Canudos: Voorschot			€ -2.000,00	€ 2.000,00	-
CANUDOS TOTAAL	€ 62.429,35	€ 15.528,08	€ 28.025,01	€ 16.971,01	€ 1.905,25
Stichting					
Stichting: Administratiekosten	€ 215,00	€ 120,00	-	€ 90,00	€ 5,00
Stichting: Bankkosten	€ 797,23	€ 222,70	€ 251,73	€ 294,57	€ 28,23
Stichting: Betaalde rente	€ -		-	-	-
Stichting: Honoraria	€ 806,25		-	€ 331,25	€ 475,00
Stichting: Juridische kosten	€ 678,83	€ 375,00	-	€ 303,83	-
Stichting: Reiskosten	€ 127,20		-	€ 105,78	€ 21,42
Stichting: Vergaderkosten	€ 94,96		-	€ 94,96	-
STICHTING TOTAAL	€ 2.719,47	€ 717,70	€ 251,73	€ 1.220,39	€ 529,65
UITGAVEN TOTAAL	€ 65.148,82	€ 16.245,78	€ 28.276,74	€ 18.191,40	€ 2.434,90
SALDO: INKOMSTEN - UITGAVEN	€ 14.678,99	€ -6.295,32	€ -5.008,42	€ 18.307,54	€ 7.675,19

Stichting Mens op Aarde
Balans

	<i>31-12-2020</i>	<i>31-12-2019</i>	<i>31-12-2018</i>	<i>31-12-2017</i>
Bezittingen				
Liquide middelen				
Rekening Triodos	€ 12.134,25	€ 13.997,04	€ 22.503,64	€ 7.169,06
Rekening iDeal (Mollie)	€ 75,00		€ 75,00	€ 3,30
Rekening Paypal		€ 1.019,85	€ 586,20	€ 1,58
Langlopende vorderingen				
Verstrekte leningen	€ 1.596,49			
Kortlopende vorderingen (rekeningen niet op				
Vordering bij Verein Kunst für Mensch und Erde	€ 66,42	€ 115,63	€ 911,36	
Vordering bij Sei so Frei, Graz			€ 490,00	
Vordering bij Kirchenkreis Gütersloh		€ 2.052,35	€ 83,00	
BEZITTINGEN TOTAAL	€ 13.872,16	€ 17.184,87	€ 24.649,20	€ 7.173,94
Schulden				
BTW, af te dragen	€ -806,53	€ -3.789,44	€ -1.333,53	€ -501,25
SALDO	€ 14.678,69	€ 20.974,31	€ 25.982,73	€ 7.675,19
Reservering Algemeen	€ 13.528,69	€ 20.974,31	€ 25.982,73	€ 7.675,19
Reservering voor nieuwe projecten	€ 1.150,00			